

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Zven jugoslovski: Celo leto 160 din. Inzerati ali oglasila se izračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen politični list za slovenske ljudstvo

24 številka.

MARIBOR, dne 1. marca 1926.

Razni glasi o sestanku Ninčič—Mussolini.

Kakor smo že poročali, je odpotoval naš zunanji minister dr. Ninčič nenadno in iz za javnost prikritih vzrokov iz Beograda v Rim k Mussoliniju.

O konferencah med Ninčičem in Mussolinijem se razno govori in piše, a zaključki teh posvetovanj se držijo tajno!

Izšel je sicer službeni komunike o posvetovanjih med obema dostojanstvenikoma, a ta komunike pove toliko kot nič. V obeh službenih izveštjih čitamo: Šef italijanske vlade in jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič sta se na sestanku v palači Chiggi popolnoma sporazumela in dokončala vprašanje glede aktualnosti mednarodnega položaja. Rešila sta tudi vprašanja, glede kojih bi bilo mogoče skupno in koristno sodelovanje obeh držav.

Italijansko časopisje trdi, da je službeno obvestilo o sestanku Mussolini—Ninčič jasno, ker označuje iskreno »priateljstvo«, katero se kaže že skozi dve leti na delu za skupno korist Italije in Jugoslavije. Po mnenju Italijanov, sestanek Mussolini—Ninčič sicer ni bil pristrčen, a je ustvaril trdne temelje za zdravo in realno politično delovanje zasnovano na spoštovanju mirovnih pogodb.

Nadalje komentira italijansko časopisje posvetovanje obeh državnikov v tem smislu, da bo Nemčija stopila v svet Zveze narodov in načela vprašanje nemških manjšin in posebno se pa vprašanje priklonitve Avstrije Nemčiji.

Združitev Nemčije in Avstrije bi po mnenju Italijanov popolnoma preobrnila in spravila v nevarnost politično ravnotežje v Evropi in cela Evropa bi padla v zopetno nevarnost — nemške ekspanzivnosti proti jugu. Radi nemškega ojačenja, ki se jasno vidi v zadnjem času, je treba ustvariti politiko italijansko-jugoslovanskega sodelovanja.

Mussolini sam je izjavil, da se ni v Nemčiji po vojni prav nič izpremenilo. V Nemčiji se vršijo neprestano vojaške parade in izdelujejo se razni aviatični aparati, ki razpolagajo z največjimi tehničnimi finisami in so pod vodstvom najbolj sposobnih pilotov. Na nemških železnicah je upostavljena milica. Vse to znači, da vrši nemški generalni štab nadzorstvo nad vsemi prometnimi sredstvi. Mussolini je še posebej povdaril, kako se celo hamburški republikanci pred tedni zahtevali v posebni resoluciji, da se mora ustvariti germanski blok, ki bo zasledoval cilj: prikloniti k Nemčiji vse, kar je bilo njeno in kar spada k njej. Celotno delovanje Nemčije jasno kaže, da Nemci ne sanjajo samo o Veliki Nemčiji, ampak na tem tudi čisto jasno delujejo z vsemi močmi in sredstvi.

Gotovo dejstvo je, da je Italijo strah premočne Nemčije in bi rada pridobila za protinemško politiko vse one države, ki mejijo na Nemčijo ter Avstrijo.

Čehoslovaški listi priznavajo odkrito, da je znal za sestanek Mussolini—Ninčič čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš na sestanku zunanjih ministrov Male antante v Temešvaru. Razno praško časopisje skuša zavrniti trditev, da bi se bilo sklepalo sedaj v Rimu o nastopu Italije in Jugoslavije proti ekspanziji Nemčije, ampak trdi, da gre le za ugotovitev političnega položaja v srednji Evropi in za sporazum interesov na Balkanu.

Naj piše časopisje o sestanku Mussolini—Ninčič kar hoče, dejstvo je, da so imele te konference namen in cilj: utrditi skupno delo med vsemi onimi državami, ki so ogrožene z dviganjem glave obnovljenega pangermanizma.

Propaganda za prestop v pravoslavlje.

Zadnje čase se množe prestopi katoličanov v pravoslavlje. Znani so slučaji na otoku Visu, v nekaterih delih Dalmacije in drugod. Pri teh prestopih igra važno vlogo službeni državni aparat. To dokazuje zlasti prestop večjega števila katoliških delavcev v Skoplju, katere so nagovarjali k temu koraku poleg metropolita tudi generali in veliki župan. Poslanec dr. Hohnjec je vložil radi te službene propagande proti katoliški cerkvi sledeči upit na ministra vojne, ministra ver in ministra notranjih del:

Proselitska propaganda, ki hoče z nedovoljenimi sredstvi pomnožiti broj pristašev lastne veroizpovedi, se mora najstrožje obsojati, ker ustvarja med poedinimi veroizpovedovanji ne samo zaostrene, marveč povse zastrupljene odnose. A avstro-ogrski monarhiji se je propaganda za odpad od Rima vodila od velenemške strani, v naši državi pa so propagando za odpad od katoliške cerkve vzeli v svoje roke velikosrbski krogi. Edini motiv ki je za istop iz ene verske izpovedi v drugo

meralno dovoljen in upravičen, je verska istina in njeno spoznanje, vsaka nacionalno-šovinistična tendenca pa je vredna najstrožje obsodbe.

Smatram za svoje pravo in hkrati tudi za svojo dolžnost, da obrnem vašo pozornost na enega izmed slučajev proselitske propagande, ki se v zadnjem času pojavljajo. To je slučaj prestopa 20—26 katoliških delavcev in uslužbencev v pravoslavno cerkev v Skoplju.

Dokazano je, da so v Skoplju prišli h kandidatom za odpad od katoliške cerkve agitirali tudi metropolit Varnava, veliki župan Vidovič, general Terzič itd. Na nalašč za to prirejenem sestanku, na kojem so bili omenjeni trije visoki cerkveni, politični in vojaški dostojanstveniki, je veliki župan držal govor, v katerem je oklevetal vrhovnega poveljarja katoliške cerkve sv. očeta, obetal odpadniškim kandidatom ugodnosti od strani državnih oblasti ter jih celo zagotavljal, da jim hoče sam najti kumove za dan prestopa. Temu demagoškemu proselitstvu sta prisostvovala metropolit Varnava, general Terzič in drugi. Slavnosti na dan odpada so se zopet udeležili metropolit Varnava, veliki župan Vidovič, general Ristič, ki je v svojem oduševljenju za

odpad fungiral kot kum, in drugi. Tudi na banketu, ki se je priredil v proslavo odpada od katolicizma, so sodelovale civilne in vojaške oblasti. Pripomnili je tudi treba, da je nek brezposelni šofer v Skoplju takoj potem, ko je odpadel od katoliške cerkve, dobil mesto pisarja v metropolitovi pisarni.

Spričo tega vprašam vas, gospod minister:

1. Ali vam je znan obrazložen slučaj izstopa iz katoliške cerkve v Skoplju z vsemi njegovimi podrobnostmi?

2. Ali vam je znana nedozvoljena agitacija za odpad od katoliške cerkve in sodelovanje pri tem odpadu od strani vam podrejenih organov?

3. Ali hočete te organe, ki so se pregrešili zoper ustavo ter sovražno postopali zoper katoliško cerkev in njene člane, pozvati na odgovornost?

4. Ali hočete v bodoče energično preprečiti vsako tako propagando od strani vam podrejenih organov, katero morajo vsi zavedni katoličani tem težje in bridkeje občutiti, ker se sama državna vlast po svojih reprezentantih postavlja v protivnost proti katoliški cerkvi?

Zanimivosti iz političnega gibanja.

Govorice o razširjenju RR vladne koalicije. Vodilne osebnosti v radikalni in Radičevi stranki zatrjujejo, da je sedajna vladna koalicija dovolj trdna, da lahko izvede svoj celotni program; a kljub temu zatrjevanju krožijo vesti o razširjenju RR koalicije. Razširjenje koalicije bi se naj izvršilo takoj po izglasovanju proračuna. Radikali in radičevci priznavajo, da te kombinacije niso popolnoma izirte izve, ampak imajo realno podlago. Pašič sam se je izrazil, da ne bo nobeno iznenadenje, ako bodo pozvani v vladu oni elementi iz vrst opozicije, ki so za RR politiko narodnega sporazuma. Vladni krogi nadalje raznašajo, da se razširitev koalicije nikakor ne more raztegniti na stranke, ki temeljijo na verski bazi, kakor sta dr. Koroševa in dr. Spahova. V tem pogledu so podali v narodni skupščini radikali izjave preko dr. Srskeča, radičevci pa iz ust Radiča. V kombinaciji za razširjenje koalicije ostanejo v glavnem Davidovičevi demokrati. Da so davidovičevci sami naklonjeni ravnokar omenjenemu načrtu, je razvidno iz njihovega pomirjevalnega nastopanja na sejah narodne skupščine in iz zadnjega govora dr. V. Marinkoviča. Radikali in radičevci kritizirajo na demokratih le to, ker so preveč tesno naslonjeni na dr. Spahovo skupino. Računa se pri razširjenju vladne koalicije tudi z delom spahovcev, ki bi se v tem slučaju ocepili od JMO in stopili v vladu. Tako sestavljena koalicija bi rešila najbolj sporna državna vprašanja, pred vsem pa izvedla volitve ter organizacijo samoupravnih edinic, njeno delo bi naj bilo tudi kraljevo kronanje. Tako se glasijo najnovejše govorice in kombinacije o razširjenju sedanje RR vladne koalicije.

Obe vladni stranki sklicujeta seje. Radikalni prerok — stari Aca Stanojevič se še vedno mudi v Beogradu, razgovarja z raznimi vplivnimi radikali, kroti ter pomirjuje puntarje in nezadovoljnejše na levo in desno. Na prigovarjanje Stanojeviča se je bil Pašič že odločil, da skliče radikalni klub na posebno sejo. Ob tej priliki bi bila nastopila kot glavna govornika pred klubom stari Pašič in prerok Aca. Iz doslej še neznanih vzrokov je bila seja radikalnega kluba odpovedana in določena seja ožjega odbora radikalne stranke za večeraj — v nedeljo popoldne. Radikali so raznašali vest, da se ne bodo na tej seji reševala nobena politična vprašanja, ampak bo govor le o administrativnih zadevah v stranki. Oni, ki poznajo najnovejše spore med radikali, trdijo, da bodo prišla ravno ob tej priliki na dnevni red razna sporna vprašanja, zahteve in pritožbe radikalnih organizacij. Kot nekaka predpriprava za sejo ožjega odbora je bila konferenca med predsednikom radikalnega kluba Živkovičem in Pašičem, ki se je vršila dne 26. t. m. Istočasno kakor ožji odbor radikalov, je zboroval tudi klub HSS pod predsedstvom Stjepana Radiča.

Politična upredelitev dr. Lorkovičevega naslednika. V zadnji številki smo poročali, da bo nasledil pokojnega dr. Lorkoviča kot poslanec seljak in radičevci Ivo Matijević in se bo z njim povečal klub Radičevih poslancev

za enega člana. Zadeva s politično upredelbo Lorkovičevega naslednika je pa sledeča: Seljak Ivo Matijević iz Blata pri Omišu je prejel vest o smrti dr. Lorkoviča na njivi, ko je kopal z motiko. Ko je slišal, da je umrl dr. Lorkovič, je snel klobuk, se pokrižal in vzkliknil: Slava velikemu hrvatskemu sinu! Matijević je kot nato sporočil HFSS, kojega vodja je bil dr. Lorkovič, da pride on (Matijević) kot narodni poslanec na mesto pokojnega in da stopi v klub HFSS. Narod je njega izvolil na programu politične in gospodarske samostojnosti Hrvatske, torej na programu, katerega je zapustila današnja Radičeva stranka, katerega udeležitev pa nadaljuje HFSS. Vest o vstopu Matijevića v klub HFSS je izzvala ne samo po celi Dalmaciji, ampak tudi po drugih res hrvatskih krajih veliko navdušenje. Lorkovičeva smrt ni prinesla Radiču ojačenja, ampak samo nasprotno!

Nove stranke. Se vedno krožijo govorice o združitvi spahovcev z Davidovičevimi demokrati. V slučaju, da se posreči ta spojitve, bi zapustil demokratski poslanec Voja Veljković Davidoviča in zopet poklical v politično življenje staro srbsko liberalno stranko. — V radikalnem klubu se je tudi izkristalizirala skupina mladoradikalov, ki namerava nastopiti proti vladu. To skupino vodijo ti-le poslanci: Kojič, Leovac, Radičević in še drugi. Ti radikalni mladini nastopajo pred vsem proti dosedanjemu vodstvu radikalne stranke in zahtevajo, da se sestavlja vlada ne samo s Pašičevo, ampak tudi njihovo vednostjo. Vse sumi, da stoji za temi mladini Ljuba Jovanović kot znani nasprotnik Pašiča in njegove politike.

Proračun. Načelna debata v proračunu je končana in vladne stranke so ga sprejele. Na vrsto pride sedaj podrobna debata o proračunih posameznih ministrstev, ki se vrše v sledečem redu: prosvetno ministrstvo, ministrstvo za vere, notranje ministrstvo, ministrstvo za narodno zdravje, ministrstvo za zunanje zadeve, finančno ministrstvo, vojno ministrstvo, ministrstvo za zunanje zadeve, železniško ministrstvo, poštno ministrstvo, ministrstvo za šume in rude, kmetijsko ministrstvo, ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za socialno politiko, ministrstvo za agrarno reformo, ministrstvo za izenačenje davkov in končno finančni zakon. Vlada hoče na vsak način končati podrobno debato še pred koncem marca, ker se boji ex lex stanja, ki bi po tem terminu nastopilo.

Povratak dr. Stojadinoviča. V soboto je dospel v Anglijo naš finančni minister dr. Stojadinović na svojem povratku iz Severne Amerike. Po izkrcanju je minister takoj odpotoval v London, kjer je ostal do danes. V Londonu se je sestel z angleškimi zastopniki ter se posvetoval o ureditvi vprašanja naših dolgov. Danes je odpotoval dr. Stojadinović iz Londona v Pariz, kjer ostane 3—4 dni.

Mandat je odložil poslanec nemške stranke dr. A. Schumacher. Izjavil je, da odlaga mandat vsled ogorčenja nad ukrepi vlade proti narodnim manjšinam v naši državi.

Po svetu.

Krog stalnih mest v svetu Zveze narodov. V krogih sveta Zveze narodov se trdi, da bo istočasno kakor Nemčija prejela Španija z nemškim privoljenjem stalno mesto v svetu Zveze narodov. Na ta način bi postalo prosto v svetu eno nestalno mesto, ki bi se naj podelilo Poljski. V slučaju, da bi se razven Nemčije podelilo stalno mesto še kakim drugimi državami, bosta zahtevali tudi Kina in Perzija, da se njima odkaze stalno mesto. Brazilija se tudi giblje in skuša priti do mesta v svetu Zveze narodov. Nemčija čisto jasno in glasno razglša, da bo njen vstop v svet Zveze narodov sledil le tedaj, ako se bodo izpolnile vse njene predhodne zahteve. Mogoč je tudi ta slučaj, da se

ne bo podala nemška delegacija poprej v Zenevo, dokler ne bo imela nemška vlada čisto sigurnih garancij. V nasprotnem slučaju se lahko zgodi, da pride do največjega škandala, ako bo nemška delegacija prisiljena, da naglo zapusti Zenevo in umakne prošnjo Nemčije za vstop v svet Zveze narodov.

Značilno zagotovilo francoskega ministrskega predsednika. Ob priliki debate v francoskem parlamentu o locarnski pogodbi je vstal ministrski predsednik Briand in podal to-le značilno izjavo: »Po svetovni vojni, ki je bila tako krvava, ni človeka in ne države, ki se ne bi zavzemala za mir. Delo miru zahteva, da se mu dolgo služi in to brez skepse. Locarno je bila luč, okoli katere se zbirajo vse nade. V državah, katere so zgubile v vojni toliko

sinov in najboljših otrok, vsaka mati malo lažje diše, ker ve, da bo njen sin obvarovan vojnih grozot in se ne bo vrnil domov kot invalid. Locarno je rodil že do sedaj pozitivne rezultate. Locarno je preprečil vojno na Balkanu med zelo težavnimi okolnostmi. Kot zelo važno moramo poudariti to, da se je v Locarnu sestal prvič po vojni en francoski ministrski predsednik z nemškim. Ta dva sta govorila v novem jeziku, ki je bil obema razumljiv, in ki hoče postati razumljiv tudi narodoma obeh držav. Narod francoski in nemški sta bila obsojena skozi stoletja, da se borita v krvavih bojih. Vsakih 25 let je prišlo do krvavih bojev med Francijo in Nemčijo. Nikdar več! Francija, ki je bila vedno na vodilnem mestu in je prednjačila, bode tudi v tej zadevi! Francoski parlament je spremljal to velevažno Briandovo izjavo z navdušenim odobravanjem.

Iz Slovenije.

TRBOVELJSKA PREMOGOKOPNA DRUŽBA!

Največje privatno podjetje v Jugoslaviji in Sloveniji je v zadnjem času kljub milijonskim dobičkom sklenilo odpustiti iz službe do 3000 delavcev. Poleg tega ima v načrtu znižati plačo ostalim delavcem, odpraviti družinske doklade in nabavni prispevek. Dne 22. februarja t. l. je bila anketa v Trbovljah, kjer so šli delavski zastopniki v popuščanju do skrajnih mej. Toda Trboveljska družba je ostala pri svojih načrtih neizprosna. Izjavila je, da enostavno razdre kolektivno mezdno pogodbo iz leta 1923.

O celi nameri TPD sta poslanca Jugoslovanskega kluba Gosar in Kremžar vložila ostro interpelacijo na ministrstvo za šume in rude in na ministrstvo za socialno politiko. Pri ministrstvih sta sicer dobila zagotovilo, da se bo vse, kar je možno, storilo proti tem načrtom TPD. Toda TPD dela hitro, hitreje kot v Beogradu. Dala je že razglasiti, da odprodaja konje zaradi zmanjšane obrata. Sploh je zmanjšanje števila delavcev in zmanjšanje plač ostalim delavcem vzela v svoj letošnji proračun, zato kar odpušča delavce.

Toda splošno pričakujemo, da vlada na tako resen opomin poslancev SLS ne bo imela gluhih ušes. Namesto TPD je brezsrčen kapitalističen udarec na naše narodno premoženje in naše narodno življenje. Daleko-sežnost tega udarca komaj slutimo.

Treba je dvigniti protest javnosti in vlade same, da se bo slišalo tja na Dunaj, kamor so poslali po navodila: Ne damo si izsesati krvi in mozga in ne iz svoje zemlje svojega bogastva na tak nesocialen način! Saj vendar nismo sužnji tujega kapitala! — ak.

Osebna vest. Gospod J. Karba, profesor na realni gimnaziji v Murski Soboti je premeščen na gimnazijo v Smederevo v Srbiji.

Prošnja in poziv vsem javnim uradom. Naši rojaki, ki so prisiljeni iskati dela in zaslužka v tujini: v Avstriji, Ogrski, Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandiji, so in ostanejo večinoma še jugoslovanski državljani. Kot taki potrebujejo iz domovine še vedno razne krstne, domovinske, samske, poročne in druge listine, ženitbena dovoljenja, potrdila o vojaški službi, vojne vdove proglasitev pogrešanih mož za mrtve, itd. Kakor izseljenci sami, tako so tudi njihovi otroci še naši državljani, ki tudi vseh teh listin potrebujejo. Brez njih se ne morejo poročiti in ne morejo dobiti v tuji deželi svojih pravic, prejemkov itd. Oblastva jih, ako nimajo potrebnih izkazov, pritiskajo, šikanirajo, in jim grozijo z izgonom.

Katoličanstvo v severni Evropi.

Protestantizem je bil državna vera na Danskem nad tristo let. Šele leta 1849. je nova ustava osigurala versko svobodo tudi katoličanom. Od te dobe katoliška Cerkev na Danskem stalno narašča. Prva katoliška pridiga se je po treh stoletjih vršila v danskem jeziku v Kopenhagenu leta 1853. Vsa dežela je bila namreč pred tem letom protestantska, le nekaj nemških, francoskih in angleških naseljencev je bilo katoliških. Od leta 1853 pa se začela katoliška vera širiti tudi med Danci. Katoliški misijonarji in duhovniki so začeli tega leta izdajati katoliški tednik »Nordisk Ugeblad«, ki še danes izhaja in še kakor takrat, posveča veliko pažnjo verskemu življenju. Mnogo so pomagale k širjenju katoličanstva tudi katoliške knjige.

Skrb za danske katoličane je bila poverjena škofu iz Osnabrucka, ki je leta 1859 prvič obiskal svoje vernike. Na njegovo prošnjo so imeli leta 1862 jezuitje prve misijone na Danskem, ki so uspeli tako zadovoljivo, da je sv. Stolica smatrala za potrebno dati danskim katoličanom lastno apostolsko prefekturo. Leta 1922 pa je dobila Danska katoliško škofijo. Za prvega škofa je bil imenovan msgr. Brems, ki se je s pravo apostolsko gorečnostjo trudi za razširjanje kraljestva božjega.

Leta 1841 bilo je v celi Danskem samo 865 katoličanov, večinoma tujcev. Leta 1843 so si sezidali prvo kat. cerkvico. Sedaj pa imajo katoličani samo v glavnem mestu Kopenhagenu 6 farnih cerkev in 7 večjih kapel. Danskih katoličanov je že več kot 26.000. Leta 1924 je bil posvečen po 290 letih prvi katoliški duhovnik C. V. Benzon, kmalu na to še štirje drugi. Jezuitje so osnovali v Stenogardu srednje šole, ki jih posveča tudi mnogo protestantskih dijakov. Sestre z dominikanskega reda vzdržujejo lastno bolnico v Kopenhagenu, ki uživa v celi državi najboljši glas. Naselili so se v najnovejšem času v državi tudi lazariisti, premonstrati in redemptoristi.

Iz razloga, da se rešijo teh težav, se nekateri odpovedujejo domovini in se dajo prepisati v tuje državljanke, s čimer so sami in njih potomci za domovino definitivno izgubljeni. Preskrbovanje teh papirjev pa je združeno z velikimi težavami. Nekateri uradi pač hitro ustrezajo takim prošnjam, v enem ali dveh tednih je zaprosena listina že v rokah prosilca. Pri drugih pa je drugače. Naši rojaki se pritožujejo, da ji nekateri uradi splošno gredo slabo na roke. Na prošnje ne dobivajo večkrat nobenega odgovora, in četudi prošnjo ponovijo, ostane istotako tudi brez odgovora, kljub temu, da je denar prošnji priložen (!). Celo leto, dve leti in še več traja časih, predno kdo s težavo svoje papirje skupaj dobi. V kakem mučnem položaju so med tem ljudje, ki se jim listine toliko časa brez potrebe zadržujejo. Iz teh razlogov se obračamo do vseh javnih uradov v Sloveniji z vpludno in nujno prošnjo: naj gredo našim rojakom v tujini pri tem, kar je moči, hitro na roko! Ako morda manjka potrebnih podatkov, naj se jim to sporoči, ne pa jih pusti čakati brez odgovora. To zahteva naša čast, pa tudi ozir na rojake, kateri imajo itak povsod kot tujci dovolj trpko življenje.

Higijski tečaj v Ptuj. Ljudska univerza v Mariboru priredi v Ptuj dne 4. marca ob 6. uri zvečer v gledališču predavanje »Kako ostanem zdrav«, spremljano z odgovarjajočim filmom, ki kaže sporedno pravilno in nepravilno vedenje življenja in pomen športa. Predaval bo g. okrajni zdravnik dr. Vrečko. Dne 6. marca pa bo predaval v dvorani Narodnega doma ob šestih zvečer g. dr. M. Mrgole o »Tuberkulozi«. To predavanje spremlja tudi film. Oba dneva pa še bosta isti predavanji ob pol štirih pop. o navedenih predmetih v istih prostorih za mladino.

Zalostne posledice tihotapstva. Med tihotapci in finančnimi stražniki se je minuli teden, dne 25. februarja vršila v Radenci pravilna bitka. Finančni stražniki so zalotili tolpo tihotapev, broječo okrog 20 oseb. Na poziv, da se udajo, so odgovorili tihotapci s streljanjem. Stražniki so odgovorili z ognjem in streljalo se je, kot na fronti, dokler niso tihotapci pobegnili, pustivši na bojišču dva mrtva in več ranjenih. Od finančnih stražnikov je bil eden težje zadet od strele. — V Gederovcih v Prekmurju je plačal tihotapsko predrznost z življenjem Franjo Trajan od Sv. Urbana pri Čakovcu. Ustrelil ga je na meji finančni stražnik. Njegovega brata Ivana je pa s strelom težko ranil, da je moral oditi v bolnico v Mursko Soboto.

Iz Gornje Radgone. Zdravnik vsega zdravilstva dr. Vinko Čremošnik ordinira od ponedeljka 1. marca 1926 v Gornji Radgoni.

V pijanosti povožen od vlaka. Na progi Grobelno—Rogatec se je med postajama Podplat—Rogaška Slatina dogodil tragičen slučaj. 20 letni Avgust Šrumpf se je vračal po progi, najbrž pijan. Padel je na tračnice ter obležal. Kmalu je privozil vlak iz Rogaške Slatine ter peljal preko ležečega fanta. Kolesa so mu odrezala obe nogi.

Tragična smrt trapistovskega patra. V Kozjem se je dne 23. t. m. smrtno ponesrečil novomašnik-trapist iz Rajhenburga pater Dosiete Negro. Vodil je v družbi drugega patra nekaj gojencev na izlet na goro Veternik pri Kozjem. Na strmem robu hriba je patru nenadoma izpodrsnilo in strmoglavil je v globino. Padel je na skale ter se smrtno poškodoval na glavi. Na mesto nesreče je takoj prihitel zdravnik, ki pa je ugotovil samo smrt ponesrečenca. Truplo so spravili v Kozje, od koder so ga prepeljali v Rajhenburg.

Četjska porota. Danes se je pričelo v Celju porotno zasedanje. Na vrsti so sledeče razprave: 1. marca Viktor

sti. Veliki ugled ima zlasti pisatelj Johannes Joergensen, ki je pred leti prestopil iz protestantstva v katoličanstvo in je znan po svoji verski gorečnosti.

Pod vplivom katoliškega tiska in živahne katoliške propagande izgubljajo protestanti čimbolj predsodke do katoliške Cerkev in postajajo vedno bolj naklonjeni. Verni protestanti upirajo čimdalje bolj zaupno svoje oči v katoličanstvo, ker vidijo, kako protestantstvo razpada na nešteto verskih ločin in da ni zmožno uveljaviti krščanskih načel. Zlasti odkar se je med angleškimi protestanti začelo resno gibanje za prestop v katoliško Cerkev, je ta duh časa začel prevzemati tudi danske katoličane. Zato se katoliški danski škof msgr. Brems ne udaja sanjarstvu, če je obljubil pri zadnjem obisku v Rimu sv. očetu, da ne pride prej zopet v Rim, dokler se število danskih katoličanov ne podvoji.

Še bolj naglo narašča število katoličanov na Norveškem, kjer je bilo leta 1810 samo 26.120 katoličanov in 23 duhovnikov, ki so se morali skrivati, ker so do leta 1845 na Norveškem katoličane preganjali. Ko je leta 1845 napočila tudi za katoličane verska svoboda, so se naselili na Norveškem redovniki iz reda premonstratorov, ki so leta 1856 postavili prvo katoliško cerkev. Sedaj je na Norveškem že 32 svetnih duhovnikov in 260 redovnikov in redovnic in imajo svojega škofa v osebi msgr. J. Smita. Edino jezuitom še ni dovoljeno ustanavljati na Norveškem samostane, ker se jih brezverci preveč boje zavoljo njihove velike učenosti. Veliki krik je zagnalo norveško svobodomislensko časopisje, ko so leta 1921 povabili katoliški norveški dijaki učenega danskega jezuita Menzingera, da jim drži nekoliko predavanj. Vlada mu je kljub temu dovolila predavanja, ker zakoni prepovedujejo jezuitom na Norveškem samo skupno življenje v samostanih in zavodih. Vlada je celo hotela to ustavo ukiniti. Ali svobodomislennemu tisku se je posrečilo navdati toliko norveških protestantskih poslancev z mržnjo proti katoličanom, da je ta vladni načrt propadel. V boju za svobodo jezuitskega reda pa se borijo za jezuite tudi trije najbolj učeni profesorji norveškega vseučilišča v Oslu.

Turnšek in Al. Krizan radi uboja; 2. marca Julijana Zeleznik radi detomora in Alojzij Kamenšek radi ropa in telesne poškodbe in Ignac Hribar radi ropa; 4. marca Ernest Hohl radi poverbe in Anton Kodrič radi uboja. Dne 5. marca bo pa zanimiva raprava proti znanemu Kenetu iz Brežic, radi poverbe 160.000 dinarjev uradnega denarja.

Popravljanje železniške proge v Savinjski dolini. Proga Celje—Dravograd je bila v izredno slabem stanju, ker se pragi že od začetka vojne niso izmenjali. Vlak je radi tega na nekaterih delih proge vozil prav po polzevo. Sedaj je pričela železnica s popravljanjem proge. Položenih je večje število pragov in tudi tračnice bodo na nekaterih mestih izmenjali.

Novo podjetje v Zalcu. V Zalcu v Savinjski dolini se snuje tovarna biketov, ki prične že letos z obratom. Brikete bo izdelovala iz odpadkov rjavega premoga, katere bo dobivala iz premogokopov Velenje in Zabukovec.

Protestni shod delavskih organizacij. V sredo, dne 3. t. m., priredijo v Ljubljani vse delavske strokovne organizacije protestni shod proti odpustu delavstva v Trbovljah, proti nameravanemu zvišanju delavnih ur in znižanju rudarskih plač. Shod se vrši v dvorani hotela »Union«.

Samomor na pokopališču. Na pokopališču Sv. Krištofa v Ljubljani so našli v nezvesti ležečo ženo, ki se je zastrupila z lizolom. Prepeljali so jo v bolnico, kjer ji pa niso mogli več rešiti življenja. To je v preteklem mesecu v Ljubljani že drugi samomor na omenjenem pokopališču.

Pogrebni avtomobil v Ljubljani. Ljubljansko mestno pogrebno društvo je naročilo iz tovarne Steyr na Gornj. Avstrijskem poseben pogrebni avtomobil. Med vožnjo v Ljubljano se je ustavil avto v Mariboru in Celju, kjer so si ga ogledali zastopniki občine. V obeh mestih je vzbujal avto pozornost občinstva.

Inženjska zbornica za Slovenijo in Dalmacijo v Ljubljani ima svoj letni občni zbor dne 4. marca 1926 ob 14. uri 30 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

Zrebanje loterije Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Svetimi gorami se vrši nepreklicno dne 19. marca 1926, ob 1. uri popoldne na trgu v Sv. Petru. Ker je to prva loterija v obsoletjski dolini, je zanimanje za zrebanje veliko. Občinstvo iz šmarskega, kozjanskega in brežiškega okraja naj prihite na Jožetovo v Sv. Peter. Nikomur ne bode žal.

Dnevne novice

Radič in bosanski frančiškani. Frančiškanski provincijal za Bosno je dobil številne pritožbe bosanskih frančiškanskih samostanov, katere je Radič na svojem agitacijskem potovanju po Bosni nedostojno napadel. Ni se sč gurno, ali bo frančiškanski red nastopil proti Radičevemu obrekovanju ter zahteval, da se opraviči. Bosanski frančiškani so tekom stoletij toliko storili za ljudstvo, da jim njihove zasluge priznavajo tudi Srbi in muslimani.

Vodja grške revolucije v Skoplju. Omenili smo že, da se nahaja vodja grške zarote, polkovnik Plastiras v Skoplju. Po begu iz Grčije se je nekaj časa mudil v Bitolju. Grške obmejne oblasti so poslale v našo državo nekega oficirja, ki naj v obmejnih krajih ugotovi, koliko resnice je na tem, da zbira tu Plastiras svoje pristaje, s katerimi bi vdrl v Grčijo. Omenjeni oficir se je mudil nekaj dni v Bitolju, kjer se je sprijateljl z nekim grškim trgovcem, ne vedoč, da je to sam Plastiras. Ko je Plastiras odpotoval v Skoplje, ga je oficir še spremljal na kolodvor ter se prijateljsko poslovil od njega. V veliko začudenje je pozneje izvedel, da je z zarotnikom, katerega je tako vneto iskal, par dni sedel za istimizmo. Plastiras se v Skoplju prosto giblje ter sploh ne daje nobenih izjav. Zahaja najraje v grške lokale. Boleha na jetiki in zadnje čase često bruha kri. Sedaj s bavi z načrtom, odpotovati v Francijo ter je prosil, da mu naša država da diplomatski potni list. Grška vlada je zahtevala od naše države, da se Plastiras izroči, ko so naše oblasti samoumevno odbile. Pač pa mu je no tranji minister prepovedal nadaljno bivanje v kraljevini SHS.

Uvažujte novi cestni red! Ker se opaža, da prebivalstvo ne upošteva v zadostni meri predpisov novega cestnega reda, ki določa, da je voziti na desni strani se izogibati na levo, se vsakdo ponovno opozarja na nj. Prebivalstvo naj ta predpis upošteva, ker le tedaj bo mogoče preprečiti nesreče in nepravilne, ki pretijo vsled neurednosti voznikov tako z živinsko vprego, kakor z motornim pogonom.

Oskrba črnogorske kraljeve rodbine. Bivša črnogorska kraljeva rodbina se nahaja večinoma v inozemstvu. Naša država ji je pustila v Črni gori vso njeno premoženstvo, ki pa ne zadostuje za dostojno oskrbo vseh članov. Vlada se bavi sedaj z načrtom ureditve oskrbe kraljeve rodbine. Predlog je izročen kralju, ki se zelo zanima, da bi bila stvar čim ugodneje rešena. Predlog pride pred skupščino.

Trčenje vlakov. Na postaji Drniš, na progi Ogulin—Split se je zgodila težka železniška nesreča. Tovorni vlak ni mogel speljati vsled strmine na postajo vseh vagonov; pred postajo je radi tega odklopil 16 vagonov, katere je hotel strojevodja priti potem, ko bo ostalo spravilo v postajo. V tem hipu je pridrvel osební vlak, je zavozil z vso močjo v ostavljene vagonne. K sreči vozovi osebnega vlaka niso poškodovali, pač pa so b zdrobljeni tovorni vagoni.

Bančni kraki v Zagrebu. Prometna banka v Zagrebu je skrahirala. Proti ravnateljema banke dr. Njemirovskemu in dr. Kolmaru je uvedel preiskovalni sodnik preiskavo ter ju ukazal zapreti. Dr. Njemirovski je sam javil ter so ga zaprli, dočim je dr. Kolmar pihpal na Dunaj.

Redek gost v zagrebški bolnici. Kmetje iz vasi Gušice so pripeljali v zagrebško bolnico nenavadnega pacijenta — mladega Kitajca, ki se je pri delu pri kmetu Kuniću, kjer služi za hlapca, tako poškodoval, da se mora zdraviti v bolnici. Kitajec je prišel na Hrvaško kot spremljevalec nekega vojnega ujetnika, ki se je vrnil iz Sibirije preko Kitajske domov. Na Hrvaškem se mu tako dopade, da se je stalno naselil v vasi Gušice, kjer služi za hlapca. Pri kmetih je zelo priljubljen vsled pri-dnosti in skromnosti. Ker se niso mogli zapomniti njegovega kitajskega imena, so ga prekrstili v Vasilja Neznanovića.

Vlom v blagajno velikega župana. Osješkega velikega župana so okradli neznani vlomilci. Vdrli so v uradne prostore ter navrtali blagajno, iz katere so odnesli 80.447 D. Za vlomilci ni še dosedaj nobenega sledu.

Sneg in vihar v Sremu. V novič od 26. na 27. t. m. je divjal v spodnji Slavoniji strašen vihar, združen z nalivi in snegom. Vihar je potrgal brzojavne zveze med Beogradom in Zagrebom. Snega je zapadlo po 20 cm.

Mož ovadil ženo. V Skoplju se je vršila te dni radi žalitve kralja obravnava, ki je vzbudila obče začudenje. Kot tožitelj je nastopil Boža Stamenković proti svoji ženi Kosari. Zakonska Stamenković sta se nekega dne pošteno sprla med seboj. Mož je hotel v prepiru za vsako ceno obdržati prav in se je udaril po prsih, češ, da so bila ta prsa radi hrabrosti odlikovana s hrabrostnimi svetinjami iz rok kralja. Ženo ni nič kaj navdušila ta baharija in poziv na medalje. Pogledala je na moževe svetinje, se zagnala vanj, mu jih potrgala s sukne in jih vrgla na tla. Pri tem poslu je po ženski navadi psovala medalje in onega, ki jih je dal takemu možu, kakor je ravno njen Božo. To psovanje je bilo Boži preveč, koj po prepiru je stopil na sodišče in ovadil svojo ženo radi žalitve svetinj in kralja. Sodišče je prisodilo Kasari tri leta ječe.

Če se dimnik poruši. V Luxemburgu se je dne 27. 2. zgodila velika nesreča vsled rušenja velikega tovarniškega dimnika. Dimnik je padel na zraven stoječe postopje, v katerem so delali delavci. Ubilih je 10 oseb, veliko število pa je ranjenih.

Borza (Avala). Zagreb, dne 28. februarja 1926. Zürich zaključni: Beograd 9.135, Paris, 19.07, London 25.26%, Newyork 519.75, Milano 20.87, Praga 15.395, Wien 73, Budapest 0.00728, Berlin 123.70, Brüssel 23.62, Madrid 73.27, Amsterdam 208.10, Varšava 64.50, Bukarešta 2.195, Sofija 3.70, Atena 7.37. — Zagreb svobodni tečaj: Wien 8.01—8.015, Trst 228—229, London 276.60—176.70, Newyork 56.75—56.80, Paris 207.50—208, Praga 168.50—168.60, Zürich 1094—1095, Berlin 1354, Ratna štev. 280 r.

Iz Maribora.

Koncert Glasbene Matice. Za koncert Glasbene Matice so vstopnice že razprodane. Dobiti je le še nekaj stojšč. Ker mnogi ne bodo mogli k prvemu koncertu, zato se pričakuje, da Glasbena Matica koncert tudi v Mariboru ponovi. — Gospa Lovšetova in g. Križaj sta danes dospela v Maribor in pojeta zvečer pri skupni vaji. — V nedeljo, dne 7. t. m., poje Glasbena Matica v Celju. Tudi tam vlada za koncert splošno zanimanje.

Koncert narodnega železniškega pevskega zbora »Drava« se vrši dne 13. marca zvečer ob osmih v Götzovi dvorani. Poleg raznih narodnih in umetnih pesmi poje tudi P. Hugolin Sattnerjevo »Jeftejevo prisegok«. Koncerta se bo skladatelj osebno udeležil.

Za Mohorjevo družbo vlada po mestu splošno zanimanje, ki so ga vzbudili številni plakati po mestu. Ker je čas za prijave le še ta teden, zato ponovno opozarjamo na prigrasitev. Naročila sprejemajo vsi župni uradi, Prosветna zveza, Aleksandrova cesta 6-I in obe prodajalni Tiskarne sv. Cirila.

Občinska seja. IV. redna seja občinskega sveta mariborskega se vrši v torek, dne 2. marca 1926, ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Poročila predsedstva. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročila odsekov.

Z lestve padel in se ubil. V Vinarski ulici štev. 35, je stanoval posestnik Franc Popič. V petek, ob 6. uri zjutraj je šel Popič v hlev, da bi nakrmil živino. Po krmu je šel po lestvi in na povratku se mu je spodrsnilo, padel je z lestve 3 m globoko, priletel z glavo ob kameniti tlak in se tako poškodoval, da je umrl. Na mesto nesreče klicani zdravnik je ugotovil krvavljenje iz ušes ter ušes in smrt.

Smrt vsled kapi. Dne 27. februarja je zadela kap ključavničarja Franca Uebleis iz Gospejne ulice. Bil je na mestu mrtev. Uebleis je bil svojčas premožen človek, toda alkohol mu je uničil premoženje in življenje.

Nevaren padeč. V Počehovi pri Mariboru se je težje ponesrečil oskrbnik gospod Valter Fabrizzi. Padel je tako nesrečno, da se je težko ranil na glavi ter si pretresel možgane. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

Na glavnem kolodvoru v Mariboru manjkajo napisi! Kako naj človek ve, kje se dobe vozni listki za inozemstvo, ko to ni označeno nikjer? Potnik se nastavi pri blagajni, čaka in čaka, večkrat je mnogo ljudi, drugi pa blagajnice nikjer ni na spregled, ali pa pusti potnike »milostno« čakati, in končno se šele zve, da se dobi vozne listke za inozemstvo pri prtljažni blagajni. Toliko pa vendar smemo pričakovati, da se bo, kot na drugih obmejnih kolodvorih, napravil ta napis, saj ne stane milijone. In vozne cene tudi niso tako nizke! Prosimo torej nujne odpomoči. — Eden v imenu mnogih.

Električna razsvetljava v mariborski okolici. Mariborske okoliške občine vrlo napredujejo z elektrifikacijo. V Studencih je že popolnoma izpeljana električna razsvetljava po hišah in tudi cestna razsvetljava že deluje. Tudi na Pobrežju so začeli resno premotivati to važno kulturno

no vprašanje in bo skoro gotovo kmalu splošno upeljana električna moč in razsvetljava. Za začetek so postavili na knjižnico pred pokopališčem močno cestno svetilko, ki je v soboto, dne 27. februarja prvič zažarela v ponos in veselje Pobrežanov. Kakor se čuje od verodostojne strani, sledi v kratkem še več cestnih svetilk, kar je v interesu velikega prometa, ki se vrši med Pobrežjem in mestom, tudi potrebno. Občina ima gotovo pri tej zadevi velike težkoče, ki jih pa z železno energijo premaguje. Le tako naprej!

Nova avtogaraža. Na Grajskem trgu preurejuje gostilničar g. Zemljčič, lastnik »Crnega orla«, dosedanje trgovske prostore v svoji hiši v avtogaražo. Nova garaža bode posestnikom avtomobilov, ki jih šteje Maribor že lepó število, dobrodošla, zlasti ker leži v centru mesta.

Esperantski tečaj za začetnike. Esperantsko društvo v Mariboru otvori nove učne tečaje iz esperantskega jezika za začetnike v ponedeljek, dne 8. marca, ob 7. uri zvečer v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici (vhod skozi dvorišče v Razlagovi ulici). Prijave se sprejemajo tamkaj in popreje že v odvetniški pisarni dr. Ravnihar, Aleksandrova cesta 14, kjer se dobijo tudi ostala pojasnila.

V vednost železniškim vpokojencem in vdovam. Podružnica društva železniških vpokojencev v Mariboru obvešča tem potom svoje člane, da se vrši v nedeljo dne 7. t. m. v kazinski dvorani, I. nadstropje, shod železniških vpokojencev in vpokojenk. Začetek je točno ob 14. uri popoldne. Na ta shod se uljudno vabijo vsi člani. — Odbor.

Državna borza dela v Mariboru. Od 21 do 27. februarja je bilo pri tej borzi edla prijavljenih 128 prostih mest, 146 oseb je iskalo dela, v 58 slučajih je borza posredovala uspešno in 14 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 27. februarja pa je bilo 1013 prostih mest prijavljenih, 1397 oseb je iskalo službo, v 559 slučajih je borza posredovala uspešno in 84 oseb je odpotovalo. Brezposei-nost raste, posebno v usnjarski stroki. Pretečeni teden je bilo pri tvrdki Woschnagg v Šostanju naenkrat odpuščenih 32 delavcev. Delavci vsake stroke se pa iščejo za Srbijo, pa tudi šivilje za perilo se zelo iščejo.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

113

Danes se je sam od sebe pridružil Pedragliu in V... u, ki sta mu pripovedovala o svojem begu. Peljal ju je v lekarno Fontana, da bi dobili kake vesti o Francu. »Kako?« je rekel srečanju. »To je vaš prijatelj? Tudi on je ušel iz roparskih krempljev habsburškega orla? Sijajno! Sijajno! Pred leti sem naredil za lombardske begunce, ki so zbežali po revoluciji v Vall'Intelvi, odo, ki ni bila slaba. Popisal sem njihov beg skozi Val Mara, sestro v Maroggio, prihod v Lugano, malo jo povedanega, če rečem:

O sinovi junaške Lombardije
Lugano vas sprejme v naročje.

Ta stvar se zelo prilega tudi vam. Sedaj hitim po svojo kitaro in vam bom v gostilni zaigral.

»O Mati božja!« je rekel Pedraglio.

Tretji del.

I. poglavje.

Modri govori.

Ne ena, temveč tri pomladi so minile od one jeseni leta 1855, ne da bi cvetelo orožje in zastave, kakor so pričakovali Italijani ob reki Ticino. Februarja leta 1859. so vsi vedeli, da ne bo minila tako četrta. Veliki dogodki, ki jih je spodobno naznanil mogočen komet, so bili v teku. V notranjosti starega sveta je zamolklo bučalo in škripalo kakor v notranjosti zamrznene reke na predvečer, preden se led razruši. Mrtvaški mrz in strahotno tišina desetih let so odnesli proč s hrupnim butanjem in razdiranjem novi, vroči, bleščeči toki. Carlascia se je bahal in pripovedoval svojim stražnikom, ki so molčali, o bližnjem vojaškem pohodu v Torino. Gospod Puttini se ni več opomogel od udarca onega jutra, od odvetnikovega izdajstva, od tragičnega konca svojega cilindra in od smešnega konca svoje suknje. Izgubil je vse spoštovanje do domoljubov. Baš februarja leta 1859. je govoril z njim v lekarni S. Mamette nemčurski Paolin o blaznih upih liberalcev. »Ne, cenjeni gospod Paolo«, mu je reklo človeče. »Rojen sem

pod sv. Markom, ki je velik svetnik. Videl sem Francoze, dobri ljudje so to. Sedaj vidim Nemce, pustimo to. Mogoče bomo videli še druge, toda malopridneži, verjemite mi, malopridneži ne bodo zmagali.« Doktor Aliprandi je bil že v Piemontu. Neki stari podčastnik Napoleonov, ki je bival v Purii, si je skrivaj pripravil uniformo v nadi, da se bo predstavil francoskemu cesarju, ko bo prišel v Italijo. Župnik na Castelli, Introini, je spomnil don Giuseppija Costabarbarija, ko ga je srečal, na pesem z leta 1796, ki jo je don Giuseppe leta 1848. izvlekel ven in nato zopet skril:

Prišle so k nam z Ogrske
ponosne čete ulanske
a Francozi junaški
so v beg jih pognali.

In don Giuseppe mu je ves preplašen rekel: »Tiho, tiho, tiho!«

Medtem pa so ob vzhodu Valsolde mirno cvetele vijolice, kat bi nič ne bilo. Zvečer 20. februarja je nesla Luiza šopek vijolic na pokopališče. Nosila je še vedno žalno obleko, bila je upadla in shujšana, njene oči so bile večje in v laseh so se prikazale srebrne nitke. Zdela se je, ko da bi od dneva njene nesreče preteklo dvajset let. Ko je šla s pokopališča, je krenila proti Albogasiu in se pridružila nekaterim ženam iz Orie, ki so šle v župno cerkev k rožnemu vencu. Ni bila več podobna mrki prikazni, ki je položila vijolice na Marijin grob. Govorila je vedro, skoraj veselo s to in ono, povpraševala je po bolni živini, pobožala in pohvalila deklico, ki je šla s staro materjo k rožnemu vencu, naročila ji je, naj bo v cerkvi mirna, kakor je vedno bila njena Marija. Čisto mirno je rekla to in imenovala Marijo, dočim je žene spreletel mrz in so se obenem tudi čudile, ker Luiza sedaj ni nikdar več šla v cerkev. Vprašala je nato neko deklico, ali mislijo fantje še prirejati igre kakor običajno in ali igra tudi njeni brat. Ko ji je deklica pritrdila, se je ponudila, da pomaga pri oblekah. Pri cerkvi Marijinega Oznanenja se je poslovila. Ko je šla sama navzdol po Calcineri, je bil njen obraz zopet podoben prikazni.

Šla je v Casarico h Gilardonijevim, ki sta bila že tri leta poročena. Profesorejva sreča, njegovo oboževanje Estere, je bilo kakor pesem. Stric Peter je rekel, da je postal profesor otročji. Ester se je bala, da ne bi postal smešen in mu ni dovolila, da bi vprico ljudi zavzemal pred njo kake zamaknjene poze. Edina oseba, za katero ni veljala ta prepoved, je bila Luiza. Toda pred Luizo je imel Gilardoni neko posebno spoštovanje. Smatral jo je še vedno za neko nadzemesko bitje. K spoštovanju do njene osebe se je pridružil še spoštovanje do njene trpljenja in vprico nje se je obnašal vedno zelo obzirno. Že skoraj dve leti je šla Luiza skoro da vsak večer k Gilardonijevim in če bi kaj moglo motiti mir teh zakoncev, bi bili to ti obiski.

In v resnici so imeli čuden in za Estero zopern nagib. Toda Ester je tako ljubila svojo prijateljico, tako sočustvovala z njeno srečo, ter čutila v svojem srcu tako žalost, ker onega groznega dne ni bolj pazila na Marijo, da se ni upala odločno zoperstaviti Luizinim željam, niti pripraviti svojega moža do tega, da bi ji ne ustregel. Izrazila je samo Luizi, da tega ne odobrava ter jo prosila, naj vsaj molči o tem, kar delajo zvečer v profesorjevi delavni sobi. Dalje ni šla. Profesor pa je bil srečen radi teh sestankov, bolelo ga je samo Esterino nezadovoljstvo.

Bilo je že temno, ko je pozvonila Luiza pri vratih Gilardonijevih hiše. Odprla je Ester. Luiza ni odgovorila na njen pozdrav, ker se ji je zdel prisiljen, samo pogledala jo je. Ko sta bili v pritičnem salonu, kjer je prebivala Ester običajno večer, jo je objela tako strastno, da je Ester začela jokati. »Imej potrpljenje«, je rekla Luiza. »Samo to mi je še ostalo.« Ester jo je skušala potolažiti, rekla ji je, da se bližajo zanjo boljši časi, združitev z njenim možem. V par mescih bo Lombardija osvobojena, Franco se bo vrnil domov. In tedaj... in tedaj... se lahko zgodi toliko stvari... Lahko se vrne tudi Marija! Luiza je skočila kvišku in prijela za njene roke. »Ne!« je rekla. »Ne govori tega! Nikdar, nikdar! Vsa njena sem! Vsa sem Marijina!« Ester ni mogla odgovoriti, zakaj naglo in smehljaje je vstopil profesor.

Videl je, da je njegova žena vsa solzna in da je Luiza zelo razburjena. Prav počasi je pozdravil in molče sedel poleg Estere, misleč, da sta govorili o običajnem predmetu, ki njegovi ženi ne ugaja. Ester bi ga rada poslala proč in nadaljevala svoj pogovor v Luizo, a se ni upala. Luiza je trepetala pred to sliko bodoče nevarnosti, ki ji je od časa do časa nejasno stopila pred dušo, ki jo je pa vedno z grozo zapodila, preden jo je natančno ogledala. A sedaj je stopila jasno in odkrito pred

ajo, priklicana od prijateljičinih besed. Po dolgem, mučnem molku je Ester zavzdihnila in tiho rekla:

»Pojdi torej! Pojdi torej!«

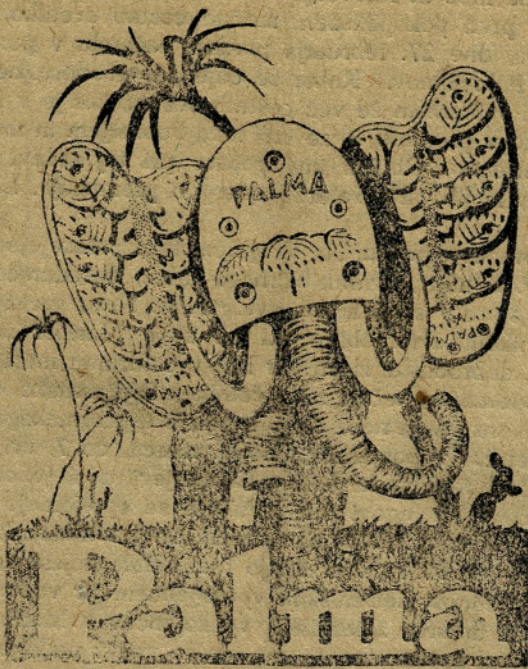
Luiza je bila polna hvalečnosti, poklenila je pred svojo prijateljico in položila glavo v njeno naročje. »Saj veš«, je rekla, »da ne verujem več v Boga. Sprva sem verovala, da je hudoben Bog, a sedaj ne verujem več, da biva. Toda če biva dobri Bog, v katerega veruješ ti, ne sme zavreči mater, ki je izgubila svojo edino hčerko in se skuša prepričati, da en del njen še živi!«

Ester ni odgovorila. Dve leti, že skoraj vsak večer kličeta njen mož in Luiza mrtvo deklico. Profesor Gilardon, čudna mešanica svobodnega misleca in mistika, je bral z velikim zanimanjem čudovite stvari o ameriških sestrah Fox, o poizkusih Eliphasa Levija. Zasedoval je spiritistično gibanje, ki se je naglo razširilo po Evropi kot neka blajnost, ter se je lotila mizic in glav. Pripovedoval je o tem Luizi. In Luiza je zgrabila in zaslepila misel, da bi lahko zvedela, ali njena hčerka še biva. In če bi še bivala, bi lahko dobila kako zvezo z njo. V vseh čudovitih dogodkih in čudnih naukih je videla samo to svetlo točko, zato je prosila profesorja, naj naredi z Estero in njo nekaj poizkusov. Ester je verovala v nadnaravne stvari samo toliko, kolikor ji je ukazovala krščanska vera. Zato stvari ni vzela resno in je bila takoj pripravljena, da položi roke na mizico skupaj s prijateljico in svojim možem, ki je kazal veliko vnemo in veliko vero v uspeh. Prvi poizkusi niso uspeli. Ester, ki se je zelo dolgočasila, je želela, naj bi ne nadaljevali. Toda nekega večera, po dvajsetminutnem čakanju, se je mizica na eni strani počasi nagnila in dvignila eno nogo od tal, padla nato nazaj in se zopet dvignila, v velik Esterin strah in v veliko profesorjevo in Luizino veselje. Prihodnji večer se je začela premikati že po petih minutah. Profesor ji je označil abecedo in jo poskusil zarotiti. Mizica je odgovorila z udarjanjem ob tla v smislu predlagane abecede. Poklicani duh je imenoval svoje ime: Van Helmont. Ester je trepetala od strahu kot list na vodi, profesor se je tresel od razburjenja in hotel povedati Van Helmontu, da ima v knjižnici njegova dela, toda Luiza ga je rotila, naj vpraša duha, kje je Marija. Van Helmont je odgovoril: »Blizu.« Tedaj se je Ester dvignila, blede kot mrtič, in izjavila, da noče nadaljevati. Niti Luizine prošnje, niti solze je niso mogle pregovoriti. Greh je to, greh je to! Ester ni bila globokoverna, a imela je velik strah pred hudičem in pred peklom. Nekaj časa so morali prenehati s sejami. Groza jo je bila pred njimi in njen mož se ni upal delati proti njeni volji. Končno se je posrečilo Luizi, da je po dolgih prošnjah uspela. Seje so se zopet začele, a Ester se jih ni več udeleževala. Ni hotela niti vedeti, kaj se godi pri njih. Samo, kadar je videla, da je njen mož zamišljen in raztresen, je ježno namignila na skrivne stvari v njegovi delavni sobi. Zbolelo ga je to in obljubil ji je, da bo nehal. Toda Ester se je čutila slabotno napram Luizi. Zakaj, posredno je razumela, da meni Luiza, da občuje z duhom svoje hčerke. Nekoč ji je rekla: »Jutri zvečer ne bom prišla, ker Marija noče.« In drugi: »Grem na Looch, ker želi Marija cvetico od stare Matere.« Esteri se je zdelo nerazumljivo, da more tak jasen in močen razum tako propasti. Hkrati je uvidela, kako neizmerno težko bi jo bilo prepričati z dobrimi razlogi in kako kruto bi bilo ugovarjati ji s slabimi.

Profesor je prižgal luč in šel v svojo sobo. Luiza mu je sledila. Poznamo že to sobo, podobno izbici na ladji, s policami, polnimi knjig, s pečjo, z oknom proti jezeru, naslonjačem, v katerem je zaspala Marija v božični noči. Sedaj je bila tu med pečjo in oknom še majhna okrogla mizica z eno samo nogo, katera je bila eno ped od tal razdeljena na tri konce.

»Zelo mi je žal«, je rekel Gilardon, ko je vstopil, »da povzročamo Esteri tako nezadovoljnost.« Postavil je luč na pisalno mizo in ne da bi kakor običajno razpostavil mizico in stola, je stopil k oknu ter gledal medlo svetlobo jezera in neba v nočni temini. Luiza se ni premaknila. Naglo pa se je on okrenil, kakor da bi čutil po magnetični sili njen strah. Videl je njen prestrašeni obraz, spoznal je, da je mislila, da hoče za vselej nehati, dočim je čutil on samo to skušnjavo. Ganjen jo je prijel za roke, ter rekel, da je Ester tako dobra, da jo tako ljubi, da ji ne on, ne ona ne bodeta nikdar hote povzročila kruto boleost. Luiza ni odgovorila in profesor je komaj ubranil, da mu ni poljubila roke. Ko je postavil v sredo sobe mizico in dva stola, je sedla potrta na stol.

Prodajo se lepe, skoro nove konjske opreme, srednje velikosti, eno- in dvovprežne vozove, stroj za drobljenje kornu in slamoreznico na roko (gepl) in elektriko. Različne drobnosti. I. Völker, Maribor, Kersnikova ulica 1, blizu glavnega kolodvora. 76

Vestrajne Palma-kaučuk pete in podplati so napravljeni iz najboljših surovin, varujejo Vaše obuvalo, so trikrat trajnejši kakor usnje in omogočajo Vam elastičen hod. Ni razkošje, ampak neobhodna potreba vsakega človeka.

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod. ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenike. ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in zasebnih oseb. ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre. ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ulici 11, Beograd. ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus.

ZA POMLAD

od 1. marca 1926

reklamna prodaja

KARO čevljev

vseh vrst

z 10% popusta

garantirano neizpremenjena priznana najboljša kvaliteta

KARO

MARIBOR

Koroška cesta 19

OGLASNI IN REKLAMNI ZAVOD

Voršiča naslednik

Vinko Kovačič

Maribor, Slomškov trg 16

sprejema oglase po originalnih časopišnih tarifah za vse tu- in inozemske časopise in revije.

Zahtevajte brezplačna pojasnila in reklamne načrte

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Stolna ulica št. 6

r. z. z. d. z.

Stolna ulica št. 6

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%,

na trimesečno odpoved po 8%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga Kropa (Jugoslavija).

Telefon interurban Podnart.

Brzojavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljube za podobe, zid, cevi, zlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Maticice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa i. t. d. Vijalni čepi. Verige. Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.